

AANPAK ONDERMIJING GEMEENTE WESTLAND 2019

EVALUATIE/VOORGANGSRAPPORTAGE

Auteur(s) C.R.H. van Ruler
Datum 29 april 2020
Versie 2.
Status Concept

Prestatieoverzicht aanpak ondermijning 2019

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Casuïstiek</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Casuïstiek</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Arbeidsuitbuiting ISZW</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Belastingfraude</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Hennep/drugs bestuurlijke waarschuwing</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Hennep/drugs sluiting gemeente</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Hennep/drugs huisuitzetting corporatie</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Illegale gokhal</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Illegale huisvesting</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Outlaw Motor Gang</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Woonfraude/prostitutie</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Witwassen</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>RIEC Casus malafide uitzendbureaus</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>RIEC Casus aanpak Georganiseerde Criminaliteit</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>29</td> </tr> </tbody> </table>	Casuïstiek	2019	Arbeidsuitbuiting ISZW	5	Belastingfraude	1	Hennep/drugs bestuurlijke waarschuwing	1	Hennep/drugs sluiting gemeente	8	Hennep/drugs huisuitzetting corporatie	2	Illegale gokhal	2	Illegale huisvesting	2	Outlaw Motor Gang	2	Woonfraude/prostitutie	1	Witwassen	1	RIEC Casus malafide uitzendbureaus	1	RIEC Casus aanpak Georganiseerde Criminaliteit	3	Totaal	29	<p>Realisatie Lokaal Informatieplein Intern informatie delen om signalen op te werken tot casuïstiek.</p>
	Casuïstiek	2019																												
Arbeidsuitbuiting ISZW	5																													
Belastingfraude	1																													
Hennep/drugs bestuurlijke waarschuwing	1																													
Hennep/drugs sluiting gemeente	8																													
Hennep/drugs huisuitzetting corporatie	2																													
Illegale gokhal	2																													
Illegale huisvesting	2																													
Outlaw Motor Gang	2																													
Woonfraude/prostitutie	1																													
Witwassen	1																													
RIEC Casus malafide uitzendbureaus	1																													
RIEC Casus aanpak Georganiseerde Criminaliteit	3																													
Totaal	29																													
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Bestuurlijke basis</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bobob beleidslijn - Herijkt Damoclesbeleid - APV, ondermijningsartikelen - Exploitatievergunning - Digitaal Opkoop Register 	 <p>"Ik dacht: ze vindt me leuk" Mensenhandel? Stop ondermijning</p> <p>"Ik dacht: ik verhuur mijn schuur" Drugs? Stop ondermijning</p> <p>"Mijn huurders? keurig nette mensen hoor" Drugs? Stop ondermijning</p> <p>"Lekker poedelen met de kinderen" Milieucriminaliteit? Stop ondermijning</p>																												
	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Informatiepositie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realisatie Lokaal Informatie Plein - Aanpak casuïstiek - Bestuurlijke- en maatschappelijke weerbaarheid - Uitbouwen en onderhouden netwerken - Integrale samenwerking en informatie-uitwisseling - Verhogen meldingsbereidheid - Onderzoek arbeidsuitbuiting - Publiek private samenwerking - Programma Samenwerken aan een weerbare bloemenveiling 	<p>Ondermijning aanpakken één grote puzzel?</p> 																											
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Weerbaarheid</p>		<ul style="list-style-type: none"> - QuickScan bestuurlijke weerbaarheid - Start bestuurlijke weernaarheid, bewustwordingssessies intern - Start maatschappelijke weerbaarheid, bewustwordingssessie bedrijventerreinen - Programma Samenwerken aan een weerbare bloemenveiling 																												

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Casuïstiek	4
2.1 Casuïstiek 2019	4
2.2 Lokaal Informatie Plein (LIP)	5
2.3 iBase	5
2.4 Regionale- en landelijke trends	6
3. Bestuurlijke basis op orde	6
3.1 Bibob beleidslijn	6
3.2 Damoclesbeleid gemeente Westland	6
3.3 APV artikelen	7
3.4 Exploatievergunning voor openbare inrichtingen	7
3.5 Digitaal Opkopers Register (DOR)	7
4. Versterken informatiepositie	8
4.1 Quicksan bestuurlijke weerbaarheid	8
4.2 Integrale samenwerking	8
4.3 Verhogen meldingsbereidheid	8
4.4 Onderzoek arbeidsuitbuiting	8
5. Weerbaarheid	8
5.1 Bestuurlijke weerbaarheid	9
5.2 Maatschappelijke weerbaarheid	9
6. Aanpak arbeidsuitbuiting	9
6.1 Ondernemingsbeeld arbeidsuitbuiting	9
6.2 Werkgroep mensenhandel (regionaal)	9
6.3 Landelijke aanpak mensenhandel	10
7. Programma 'Samenwerken aan een weerbare bloemenveiling'	10
8. 2020 en verder	11
9. Financiën	11
10. Conclusie	12

1. Inleiding

In het Westlands Veiligheidsbeleid 2019-2022 (WVB) is het thema ondermijning vastgesteld als prioriteit. Vooral de aanpak van drugscriminaliteit en arbeidsuitbuiting staan hierin centraal. In 2019 stond met name de versterking en doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie op de agenda. De basis op orde! Dit is van belang om als gemeente een goede partner te zijn in de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit.

2019 was een productief jaar. De basis is voor nu op orde en de resultaten hiervan worden langzamerhand zichtbaar. De ontwikkelingen binnen de aanpak van ondermijning gaan door, dus om de basis op orde te houden is het van belang om deze ontwikkelingen goed te volgen. De interne samenwerking loopt steeds beter, de informatiepositie is sterker, de organisatie wordt zich steeds meer bewust van de aanwezigheid van ondermijnende criminaliteit en het bestuurlijk instrumentarium is op orde. In totaal heeft de gemeente 29 casussen behandeld.

Doelstelling 2022 (WVB 2019-2022)

Door consequente inzet van de bestuurlijke instrumenten, in samenwerking met onze partners de speelruimte van ondermijnende criminaliteit verder verkleinen. We zijn bestuurlijk weerbaar en ondersteunen maatschappelijke weerbaarheid. Gezamenlijk werpen we een dam op tegen de criminele industrie.

Ambitie Westland (Westland programma 2018-2022)

Samen met de ketenpartners arbeidsuitbuiting in kaart te brengen en waar nodig aan te pakken, zodat het fenomeen in Westland tegen het eind van deze bestuursperiode tot een minimum beperkt is. Daarnaast bevorderen we participatie, zodat het aantal inwoners dat zich actief inzet voor veiligheid over vier jaar sterk is toegenomen.

2. Casuïstiek

De aanpak van casuïstiek gebeurt op lokaal-, regionaal- en op bovenregionaal niveau. In eerste instantie wordt gekeken of casuïstiek lokaal kan worden opgepakt. Als dit niet mogelijk is omdat er voor een casus landelijke partners nodig zijn, zoals het OM, Belastingdienst en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (I-SZW), dan wordt een casus in RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) verband opgepakt.

2.1 Casuïstiek 2019

De onderstaande tabel geeft een overzicht van casuïstiek die in 2019 is opgepakt.

Tabel 1: Ondernijingscasuïstiek 2019

Casuïstiek	2016	2017	2018	2019
Arbeidsuitbuiting ISZW				5
Belastingfraude				1
Hennep/drugs bestuurlijke waarschuwing gemeente	1	6	2	1
Hennep/drugs sluiting gemeente	2	3	8	8
Hennep/drugs huisuitzetting corporatie				2
Illegale gokhal				2
Illegale huisvesting				2
Outlaw Motor Gang				2
Woonfraude/prostitutie				1
Witwassen				1
RIEC Casus malafide uitzendbureau's				1
RIEC Casus aanpak Georganiseerde Criminaliteit			2	3
RIEC casus arbeidsuitbuiting	1	1		
Totaal	4	10	12	29

Drugslab

Er zijn in 2019 op grond van artikel 13b Opiumwet twee drugslab gesloten. De bedrijfspanden waren volledig ingericht als laboratorium voor de vervaardiging van opiaten. Tevens is er 400 kilogram aan Methamfetamine in één van de panden aangetroffen.

Arbeidsuitbuiting

Arbeidsmigranten kunnen heel kwetsbaar zijn voor mogelijke uitbuiting. Geworven in het thuisland, vervoerd naar Nederland, gehuisvest en tewerkgesteld. Vermoedens over arbeidsuiting worden bij het I-SZW gemeld. In 2019 zijn dat 5 meldingen geweest en er is een RIEC casus opgestart.

2.2 Lokaal Informatie Plein (LIP)

Voor het inbrengen, bespreken en verrijken van signalen is in 2019 het LIP opgericht. Hierin wordt op lokaal niveau integraal samengewerkt. Het LIP is een driewekelijks overleg dat sinds juli 2019 actief is. In het LIP komen de belangrijke interne signalerende spelers uit de verschillende clusters samen om informatie te delen. Het gaat dan om collega's van o.a. veiligheid, handhaving, publieke diensten, openbare ruimte en sociale diensten. Met het LIP wordt ook de informatiepositie van de gemeente verstevigd.

2.3 iBase

Ter ondersteuning voor het LIP wordt het programma iBase aangekocht. De verkregen informatie wordt ingevoerd in iBase, die dit vervolgens analyseert. Deze analyse maakt verbanden zichtbaar en helpt bij

Illegale gokhallen

De politie had het vermoeden dat er in gemeente Westland 2 illegale gokhallen waren gevestigd. Volgens de politie werden deze gokhallen bezocht door een aantal personen met antecedenten. Door de observaties van de politie waren de illegale gokhallen van het een op het andere moment verdwenen.

het inzetten van de juiste interventies. Door organisatorische omstandigheden wordt dit programma in 2020 aangekocht.

OMG - motorclubs

In 2019 zijn er 2 Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) uit het Westland verwijderd. Bij dit soort motorclubs zitten veel personen met een strafblad waarvan het vermoeden bestaat dat de OMG op zijn minst een dekmantel is voor het al of niet gezamenlijk begaan van misdrijven.

2.4 Regionale- en landelijke trends

Op basis van het regionale ondermijningsbeeld (regio's Haaglanden en Hollands Midden) wordt de inzet op de thema's drugs, mensenhandel/arbeidsuitbuiting en vastgoed/horeca (in relatie tot witwassen) geïntensiveerd. Regionaal wordt hier gezamenlijk op ingezet. Dit wordt gedaan door te komen tot regionale doelstellingen en het opmaken van regionale actieplannen met voorstellen tot interventies (concreet handelingsperspectief). Deze integrale actieplannen zullen samen met de RIEC-partners worden opgesteld, waarbij zal worden aangesloten bij reeds in gang gezette ontwikkelingen. Uitgangspunt is dat het regionale het lokale faciliteert.

Landelijk is er veel aandacht gekomen voor de aanpak van ondermijning. De thema's drugs en witwassen hebben landelijke prioriteit. Dit vertaalt zich ook door naar de regioplannen die richting moeten geven aan de aanpak van deze fenomenen.

3. Bestuurlijke basis op orde

Voor de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit is in 2019 is het bestuurlijk basisinstrumentarium op orde gebracht.

3.1 Bibob beleidslijn

Om te voorkomen dat de overheid onbedoeld criminele activiteiten faciliteert, door middel van het verlenen van vergunningen, subsidies of aanbestedingen, heeft het college op 29 oktober 2019 de beleidsnota "Beleidsregel voor de toepassing van de Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur 2019" vastgesteld. De beleidslijn is 1 januari 2020 in werking getreden. De beleidslijn wordt o.a. gericht toegepast bij:

- een nieuwe aanvraag een drank- en horecaverunning;
- de exploitatievergunning, evenementenvergunning voor een vechtsportgala en de vergunning voor een seksinrichting op basis van de APV Westland 2019;
- een aantal vergunningen op grond van de Huisvestingswet 2014 en de Huisvestingsverordening 2019 (omzettingsvergunning, onttrekkingsvergunning en samenvoegingsvergunning bedoeld voor kamergewijze verhuur);
- de Omgevingsvergunning bouw voor kamerverhuurbedrijven.

3.2 Damoclesbeleid gemeente Westland

Naar aanleiding van de wetwijziging artikel 13b Opiumwet, die op 1 januari 2019 in werking is getreden, is het Damoclesbeleid van de gemeente Westland herzien. Met het Damoclesbeleid kan de burgemeester als zelfstandig bestuursorgaan bestuurlijk optreden tegen drugscriminaliteit in woningen en lokalen en de hieruit voortvloeiende risico's en overlast een halt toe roepen. Op 7

januari 2020 heeft de burgemeester het herziene 'Damoclesbeleid gemeente Westland 2020' vastgesteld.

Op basis van artikel 13b Opiumwet heeft de burgemeester de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang als er in woningen of lokalen en daarbij behorende erven soft- en/of harddrugs worden verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig zijn. Per 1 januari 2019 geldt dit ook voor het aantreffen van voorbereidingshandelingen met betrekking tot handel in en productie van drugs.

3.3 APV artikelen

De gemeenteraad heeft op 10 december 2019 de 'APV Westland 2019' vastgesteld. Hierin zijn ook twee artikelen meegenomen voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. De burgemeester krijgt daarmee als zelfstandig bestuursorgaan extra instrumentarium in de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Artikelen 2:80, sluiting van voor het publiek openstaande gebouwen

Dit artikel geeft de burgemeester als zelfstandig bestuursorgaan een sluitingsbevoegdheid om bestuurlijk op te treden tegen ondermijnende criminaliteit die plaats vindt van uit het voor publiek openstaande gebouwen. Denk hierbij aan heling, handel in (vuur)wapens, illegale gokactiviteiten, arbeidsuitbuiting en mensenhandel.

Artikel 2:81, tegengaan onveilig, niet leefbaar en malafide ondernemersklimaat

Dit artikel geeft de burgemeester als zelfstandig bestuursorgaan de bevoegdheid om gebouwen, gebieden of bedrijfsmatige activiteiten of een combinatie daarvan via een aanwijzing een vergunningplicht op te leggen. Door het invoeren van een vergunningplicht kan er verscherpt toezicht worden uitgeoefend op (exploitanten van) bedrijven die binnen deze branche vallen.

3.4 Exploitatievergunning voor openbare inrichtingen

Om de aantasting van het woon- en leefklimaat te voorkomen en de openbare orde en veiligheid te beschermen dient met ingang van 1 januari 2020 elke nieuwe horecaondernemer in Westland een exploitatievergunning aan te vragen. Bij een wijziging in de bedrijfsvoering dienen reeds in Westland gevestigde horecaondernemers ook een exploitatievergunning aan te vragen. De burgemeester heeft hiermee handvatten om gericht toezicht en handhaving uit te oefenen op de horeca. Ook biedt het de mogelijkheid voor het uitvoeren van een toets op grond van de Wet Bibob, kan er getoetst worden aan het vigerende bestemmingsplan en wordt voorkomen dat een drank- en horecavergunning wordt verleend bij met het bestemmingsplan strijdig gebruik.

3.5 Digitaal Opkopers Register (DOR)

Gemeenten, politie en het OM houden zich bezig met de aanpak van heling. Heling is het kopen, bezitten of verkopen van gestolen goederen. Voor de aanpak van heling is in de gemeente Westland het Digitaal Opkopers Loket ingericht (DOL). Het Digitaal Opkopers Register (DOR) is aan dit loket (DOL) gekoppeld. Hiermee is het DOR voor Westlandse ondernemers beschikbaar. Het DOR faciliteert opkopers bij het registreren van de goederen die zij aankopen. Het systeem is gekoppeld aan politiesystemen. De uitrol van het DOR staat nog op de planning. Het DOR is daarmee nog niet van kracht.

Hennepkwekerijen

Voor het telen van hennep heeft de burgemeester in 2019, op basis van artikel 13b Opiumwet (Damoclesbeleid), 8 woningen gesloten.

4. Versterken informatiepositie

Alles dat wordt gedaan in de aanpak van ondermijnende criminaliteit draagt bij aan het verstevigen van de informatiepositie. Ook de hierboven beschreven taken met betrekking tot de aanpak van casuïstiek, de realisatie van het Lokaal Informatie Plein en het bestuurlijk instrumentarium dragen hieraan bij. Door het verstevigen van de informatiepositie groeit het ondermijningsbeeld van de gemeente. Gelegenheidsstructuren en ondermijningsrisico's komen in beeld. De gemeente kan hier dan informatie gestuurd op acteren. Hierbij moet worden aangegeven dat de aanpak van ondermijning niet goed meetbaar is. Dit komt omdat de problematiek te onzichtbaar en complex is om in concrete cijfers uit te kunnen drukken.

Naast de hierboven genoemde activiteiten is er in 2019 ook inzet gepleegd op de volgende activiteiten.

4.1 Quickscan bestuurlijke weerbaarheid

Om de bestuurlijke weerbaarheid in de gemeente in beeld te brengen en te vergroten voert het RIEC voor alle gemeenten binnen de eenheid Den Haag een quickscan bestuurlijke weerbaarheid uit. In 2019 is deze quickscan uitgevoerd voor de gemeente Westland. De quickscan brengt in kaart hoe de huidige informatiepositie en het huidige niveau van de bestuurlijke weerbaarheid van een gemeente is in de aanpak op ondermijning. De quickscan vormt de basis, nulmeting, om de bestuurlijke weerbaarheid verder vorm te geven.

4.2 Integrale samenwerking

In 2019 is er inzet gepleegd op het verbeteren van de integrale samenwerking met publieke en private partijen. Samen met het RIEC wordt de integrale samenwerking met de RIEC partners verder verstevigd. Als gemeente wordt er in het kader van de aanpak arbeidsuitbuiting ingezet op de samenwerking met de I-SZW. Ook wordt er gekeken naar de samenwerking met private partijen zoals Royal Flora Holland en bedrijventerreinen.

Daarnaast is de burgemeester van Westland benoemd als regionaal (Haaglanden en Hollands Midden) portefeuillehouder mensenhandel en OMG's.

4.3 Verhogen meldingsbereidheid

In 2019 is de eerste aanzet tot een communicatieplan gegeven om te zorgen dat de interne- en externe meldingsbereidheid vergroot wordt. Intern gebeurt dit nu ook door in te zetten op de bestuurlijke weerbaarheid en in 2020 wordt er ook ingezet op het vergroten van de meldingsbereidheid van de mensen die wonen en werken in het Westland (maatschappelijke weerbaarheid). Zie hoofdstuk 5.

4.4 Onderzoek arbeidsuitbuiting

Om meer zicht en inzicht te krijgen in het fenomeen arbeidsuitbuiting is eind 2019 aan het onderzoeksbureau Lexilu de opdracht gegeven een onderzoek te starten naar de woon-, leef-, en werk-omstandigheden van arbeidsmigranten in de gemeente Westland. Zie hoofdstuk 6.

5. Weerbaarheid

Ondermijnende criminaliteit zet de rechtsorde onder druk. Het is daarom van belang om de ambtenaren, bestuurders en de samenleving weerbaar te maken. In 2019 is een begin gemaakt met het weerbaar maken van de gemeentelijke organisatie. Daarna wordt gestart met de inzet op maatschappelijke weerbaarheid. Dit neemt niet weg dat als er zich mogelijkheden voordoen er wel al eerder wordt ingezet op maatschappelijke weerbaarheid.

5.1 Bestuurlijke weerbaarheid

In hoeverre is de gemeentelijke organisatie opgewassen tegen ondermijnende criminaliteit of met andere woorden bestuurlijk weerbaar. Ongewild kunnen ambtenaren en bestuurders in contact komen met mensen die niet van goede wil zijn. In 2019 is er een start gemaakt met het bewust maken van de gemeentelijke organisatie. Dit wordt gemeente breed gedaan door het geven van presentaties aan de teams die in de werkzaamheden te maken kunnen krijgen met ondermijning. Dit is nog maar een klein begin, maar het versterken van de bestuurlijke weerbaarheid is een continu proces dat de komende jaren door zal lopen. Daarnaast is er een presentatie verzorgd voor het DT en het college. Binnen het thema arbeidsuitbuiting is apart een training georganiseerd voor handhavers omgevingsvergunningen en boa's.

5.2 Maatschappelijke weerbaarheid

In 2019 is zeer beperkt ingezet op de maatschappelijke weerbaarheid. Er is een bijeenkomst georganiseerd voor de beheerders van bedrijventerreinen. In 2020 wordt hier een vervolg aan gegeven. Doormiddel van het programma Weerbare Bloemenveiling, zie hoofdstuk 7, wordt er gewerkt aan de bewustwording bij Royal Flora Holland. In 2020 wordt er meer ingezet op maatschappelijke weerbaarheid door ook actief te gaan communiceren richting de mensen die wonen en werken in het Westland. Ook wordt er meer samenwerking gezocht met bijvoorbeeld brancheverenigingen en private partijen.

6. Aanpak arbeidsuitbuiting

De aanpak van arbeidsuitbuiting is een prioriteit voor de gemeente Westland, maar ook regionaal en landelijk krijgt dit thema veel aandacht. Naast alle lokale activiteiten is de gemeente ook betrokken bij ontwikkelingen die op regionaal- en landelijk niveau plaatsvinden. De burgemeester is op regionaal niveau (Haaglanden en Hollands-Midden) benoemd als portefeuillehouder mensenhandel waar arbeidsuitbuiting onderdeel van uit maakt.

Naast de casuïstiek die in het LIP of in RIEC verband worden opgepakt en de inzet op bewustwording, is er in het kader van arbeidsuitbuiting een aantal activiteiten opgestart in 2019.

6.1 Ondermijningsbeeld arbeidsuitbuiting

Om meer zicht en inzicht te krijgen in het fenomeen arbeidsuitbuiting is eind 2019 aan het onderzoeksbureau Lexilu de opdracht gegeven een onderzoek te starten naar de woon-, leef-, en werk-omstandigheden van arbeidsmigranten in de gemeente Westland. Hiermee wordt uit eerste hand onder de doelgroep zelf informatie verzameld. Het is een aanvullend onderzoek op het onderzoek 'Verkenning arbeidsuitbuiting Westland', uitgevoerd door de heer E. van der Torre eind 2017. Uit dit onderzoek is naar voor gekomen dat de aanwezigheid van arbeidsuitbuiting in het Westland een blinde vlek is en dat er in Westland gelegenheidsstructuren aanwezig zijn voor arbeidsuitbuiting. Dit onderzoek biedt echter geen antwoord op vragen met betrekking tot (geschatte) aard en omvang van de problematiek. In eerste instantie was de planning om het rapport voor de zomer 2020 gereed te hebben, maar in verband met Corona loopt dit onderzoek vertraging op.

6.2 Werkgroep mensenhandel (regionaal)

Vanuit het RSIV (Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid) is in 2019 de werkgroep mensenhandel ingericht. Deze werkgroep richt zich op de aanpak van arbeids-, seksuele-, en criminele uitbuiting voor de eenheid Den Haag (Haaglanden en Hollands-Midden). In de aanpak wordt beoogd om meer samenhang te creëren, de integrale samenwerking te vergroten, meer zicht en inzicht te krijgen in het fenomeen mensenhandel en het tot stand brengen van de verbinding.

ding tussen zorg en veiligheid. Het is efficiënt en effectief om regionaal expertise te bundelen waar lokale partners gebruik van kunnen maken.

6.3 Landelijke aanpak mensenhandel

Landelijk heeft de aanpak van mensenhandel prioriteit. De Nationaal Rapporteur Mensenhandel heeft er in de Tiende Rapportage mensenhandel op aangedrongen dat gemeenten hun rol steviger oppakken. In het programma 'Samen tegen mensenhandel', dat eind 2018 door de samenwerkende ministeries is gelanceerd, staat de rol van de gemeenten expliciet benoemd. Per 2022 is het voor gemeenten ook verplicht om beleid op mensenhandel te hebben. Hierin is de verbinding tussen zorg en veiligheid essentieel. Om gemeenten hierin te ondersteunen is er van uit de VNG een project opgestart. Samen met gemeenten wordt bekeken wat er nodig is voor een werkende aanpak op mensenhandel en wat er verbeterd moet worden. Deze verbeterpunten worden vervolgens onder de aandacht gebracht bij de staatssecretaris mensenhandel. De gemeente Westland draagt hieraan actief bij. Dit heeft er toe geleid dat de gemeente Westland samen met twee andere gemeenten uit Nederland door de VNG is gevraagd om deel te nemen aan een bijeenkomst met de staatssecretaris en te vertellen over de lokale aanpak op arbeidsuitbuiting en tegen welke knelpunten we aanlopen. Deze bijeenkomst heeft in januari 2020 plaatsgevonden.

7. Programma 'Samenwerken aan een weerbare bloemenveiling'

Het kabinet heeft de ambitie om samen met betrokken partners de aanpak van ondermijning fors te verstevigen. Voor deze intensivering is een ondermijningsfonds van € 100 miljoen beschikbaar gesteld. Aan de verschillende regio's en landelijke partners is verzocht hiervoor voorstellen uit te werken. Omdat de aanpak van drugscriminaliteit landelijke prioriteit heeft, was de voorwaarde dat de plannen hierop aansloten. De regio Den Haag heeft incidenteel uit het ondermijningsfonds € 6 miljoen ontvangen ten behoeve van verschillende projecten die de gemeenten hebben opgewerkt. Een van deze projecten is: 'Samenwerken aan een weerbare bloemenveiling'.

De bloemenveiling (coöperatie Royal Flora Holland/RFH) vormt, als omvangrijk distributieknooppunt, een risicolocatie wat betreft handel in drugs en andere illegale goederen, financiële fraude/witwaspraktijken. Samen met de gemeente Katwijk (RFH-locatie Rijnsburg) heeft Westland in 2019 een bestedingsvoorstel voor publiek-private aanpak van deze risico's ingediend in het kader van de landelijke versterkingsgelden. Dit voorstel is gehonoreerd. Voor het programma heeft de Minister van Justitie en Veiligheid besloten in totaal € 950.000 beschikbaar te stellen, over een periode van drie jaar (2019, 2020, 2021). Omdat RFH een landelijk opererend bedrijf is met meerdere locaties zijn ook de gemeenten Aalsmeer en Uithoorn aangesloten (de RFH-locatie Aalsmeer).

Doelstelling

Dit project kent twee doelstellingen. Het eerste doel is om concrete verschijningsvormen van criminele fenomenen te traceren en nader in kaart te brengen. Dit vormt het vertrekpunt voor de integrale casusaanpak en interventies om vervolgens repressief criminele activiteiten te elimineren.

Het tweede doel is het verhinderen van gelegenheden die criminele groeperingen krijgen om zich te ontwikkelen en nestelen op en rond de veilinglocaties. Dit doen de gemeenten door het opwerpen van preventieve private en publieke barrières. Het programma heeft een integraal karakter. Het ondersteunt de aanpak van bestaande misstanden en creëert voorwaarden ter voorkoming van nieuwe misstanden. Het uiteindelijke doel is een duurzaam weerbare en integere sierteeltsector.

8. 2020 en verder

In de eerste plaats moet aangegeven worden dat de coronacrisis effect heeft op de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Alle activiteiten lopen wel door, maar bij alles dat wordt gedaan wordt ook de afweging gemaakt of het haalbaar is om een activiteit door te zetten in deze corona tijd. Dit kan er toe leiden dat zaken worden doorgeschoven naar 2021.

In 2020 wordt er verder gewerkt aan het versterken van de informatiepositie en de bestuurlijke weerbaarheid van de gemeente. Daarnaast zal er ook steeds meer aandacht komen voor de maatschappelijke weerbaarheid door ook de mensen die wonen en/of werken in het Westland steeds meer bewust te maken van ondermijnende criminaliteit. In 2020 wordt door het RIEC ook het ondermijningsbeeld voor de gemeente Westland opgeleverd. Het ondermijningsbeeld versterkt het zicht op gelegenheidsstructuren en ondermijningsrisico's die zich in de gemeente voordoen.

Gemeenten, politie, OM, de Belastingdienst hebben in de regio Den Haag binnen het kader van de RIEC-samenwerking afgesproken de aanpak van ondermijnende criminaliteit te intensiveren. Hierbij is het gezamenlijke doel ondermijnende criminaliteit in de regio te voorkomen en aan te pakken. Omdat er lokaal, regionaal en landelijk veel aandacht is voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit en door de gemeentelijke inzet op het versterken van de weerbaarheid en de informatiepositie is de verwachting dat het aantal signalen en daarmee de casuïstiek zal toenemen.

Nu de bestuurlijke basis op orde is, wordt ook bekeken of het DOR geïmplementeerd kan worden. Hiervoor geldt wel dat zowel de gemeente als de politie voldoende capaciteit moet hebben om dit middel in te zetten en op te volgen. Daarnaast wordt in samenwerking met de politie en de regio bekeken of er branches zijn die op basis van de APV aangewezen moeten worden als vergunning plichtig.

Het thema arbeidsuitbuiting wordt verder opgepakt. Door de coronacrisis heeft het onderzoek vertraging opgelopen. Bekeken wordt hoe hier mee om te gaan. Het programma Weerbare Bloemenveiling loopt door en alle betrokken partijen blijven hier op inzetten, ook tijdens de coronacrisis.

9. Financiën

In 2019 was er voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit een incidenteel budget van € 520.000-, beschikbaar. Dit budget is niet volledig ingezet. Het verzoek is ingediend om het res-tant over te hevelen naar 2020.

Het incidentele budget is niet volledig ingezet doordat de aanpak van ondermijning een proces met een lange adem is. Het is niet mogelijk om binnen een jaar tijd de gehele aanpak van ondermijning gerealiseerd te hebben. De aanpak van ondermijnende criminaliteit is een thema dat structureel aandacht nodig heeft. Het uitgeven van een incidenteel budget van € 520.000-, binnen één jaar is daarmee niet realistisch. Daarnaast hebben we te maken met het aantal fte's dat beschikbaar is voor de aanpak van ondermijning. De inzet die wordt gepleegd moet ook opgevolgd kunnen worden. Dit geldt voor de mensen die uitvoering geven aan het veiligheidsbeleid, maar ook voor de overige clusters die fte moeten leveren aan de aanpak van ondermijning.

Per 2020 is er voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit structureel € 151.000 beschikbaar. Hiervan is € 111.000 beschikbaar gesteld voor personeelsuitbreiding. Hiervan is 0,5 fte ingezet voor de bibob-coördinator die per 1 januari 2020 is gestart. De resterende 0,5 fte is nog niet ingevuld.

Tabel 2: Begroting

	Begroot 2019	Uitgaven 2019	Restant	Toelichting
Casuïstiek en informatiepositie				
Scan bedrijventerrein		2.700		
Onderzoek arbeidsuitbuiting		15.000		Tweede helft bij oplevering 2020
Waaksamen app		2067		Structureel
Onderzoek stichting Fairwork		800		
Onderzoek toekomstperspectief recreatieparken		7.065		
Basis op orde				
Projectleider informatiepositie aanpak casuïstiek		33.825		Inhuur 2019
Projectleider Bibob-beleidslijn		49.008		Inhuur 2019
Projectleider ondermijning		41.096		Inhuur 2019
Strategisch adviseur Veiligheid		71.211		Inhuur loopt door in 2020 en wordt bekostigd uit budget ondermijning
Weerbaarheid				
Signaalboekjes ondermijning		428		
Totaal 2019	520.000	223.200	296.800	Verzoek tot overheveling restant naar 2020 is ingediend.

10. Conclusie

De basis op orde krijgen was het doel voor 2019. Dit is op alle fronten gelukt. Met de invoering van het LIP is een goede basis gelegd voor het versterken van de informatiepositie en daarmee het opwerken van signalen en de aanpak van casuïstiek. Het bestuurlijk instrumentarium is op orde, waardoor de gemeente nu stevig in kan zetten op de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit.

De quickscan bestuurlijke weerbaarheid en het verstevigen van de integrale samenwerken met publieke- en private partijen draagt bij aan het versterken van de informatiepositie. Net als de werkzaamheden die worden verricht in de aanpak van arbeidsuitbuiting.

De aanpak van arbeidsuitbuiting heeft op alle fronten (lokaal, regionaal en landelijk) de aandacht en de gemeente Westland is betrokken bij de ontwikkelingen hierin. Voor de lokale aanpak van

arbeidsuitbuiting is ingezet op verder onderzoek wat mogelijk meer inzicht gaat geven in het fenomeen, maar ook richting geeft aan de aanpak hiervan.

Daarnaast heeft de gemeente Westland in samenwerking met de gemeente Katwijk een aandeel verkregen van de landelijke versterkingsgelden voor het programma 'Samenwerken aan een weerbare bloemenveiling'. Dit programma heeft landelijk de aandacht.

Het weerbaar maken van de gemeentelijke organisatie is gestart, maar daar is nog veel werk te verrichten. Dit geldt eveneens voor de maatschappelijke weerbaarheid waarin bijna nog geen stappen zijn ondernomen. In verband met de coronacrisis heeft dit ook in 2020 vertraging opgelopen.

Bijlage 1: Quickscan bestuurlijke weerbaarheid

Bestuurlijke Quickscan gemeente Westland

Naar een weerbare gemeente tegen ondermijning

Wat is ondermijning? Criminele activiteiten waarbij legale structuren worden misbruikt en waardoor de fundamenteën van de samenleving worden aangetast.

Wat is een bestuurlijke quickscan? De bestuurlijke quickscan kijkt naar hoe de gemeente ondermijning aanpakt en geeft concrete aanbevelingen hoe dit te verbeteren.

METHODE

Analyse
(beleids)documenten

Groepsinterviews
gemeenteambtenaren

Rapport met
aanbevelingen

AANBEVELINGEN

Uitvoeringsprogramma

De aanbevelingen geven een aanvulling op het nieuwe uitvoeringsprogramma rondom ondermijning van de gemeente.

- Communiceer intern over de aanpak van ondermijning (bv. via Intranet).

Communicatie

- Voer als gemeente de regie op integrale communicatie.

- Zet communicatie in als interventie (bv. het zichtbaar maken van een persoon, groep of fenomeen).

Bewustwording & Organisatie-ontwikkeling

- Besteedt extra aandacht aan bewustwording bij het bestuur (door presentaties en dillematrainingen).
- Betrek medewerkers doormiddel van praktijkvoorbeelden.
- Agendeer ondermijning structureel in de lokale driehoek.

Informatiepositie

- Houdt bij het inrichten van het meldpunt rekening met veilig en mogelijk anoniem melden (door een meldformulier op intranet).
- Zorg dat al bestaande kennis van medewerkers binnen de gemeente geborgd wordt binnen het Lokaal Informatie Plein (LIP).

Beleid & Handhaving

- Screen personen uit de bestuurlijke rapportage op vergunningen/subsidies.
- Verbindt integrale controle aan het LIP.
- Tref meer maatregelen om misbruik door zorgaanbieders te voorkomen (door het fraude-alert maken van aanvragers en consulenten, instellen van PGB-kwaliteitseisen en proactief toezicht m.b.v. de Wegwijzer Toolbox Zorgfraude en Handreiking aanpak malafide zorgbureaus).

Integere & Veilige Werkomgeving

- **Maatregelen integriteit:** basisscan integriteit voor kandidaat-bestuurders, gentle agreement, bijeenkomsten/trainingen en risicoprofielen/screeningsinstrumenten ambtenaren.
- **Maatregelen veilige werkomgeving:** veilige c.q. afgeschermd werkplekken, machtigingen voor informatie in het systeem en regels voor het gebruik van Whatsapp.